Трилогія «Сяйва». Огляд книги та фільму + колекції «The Overlook»

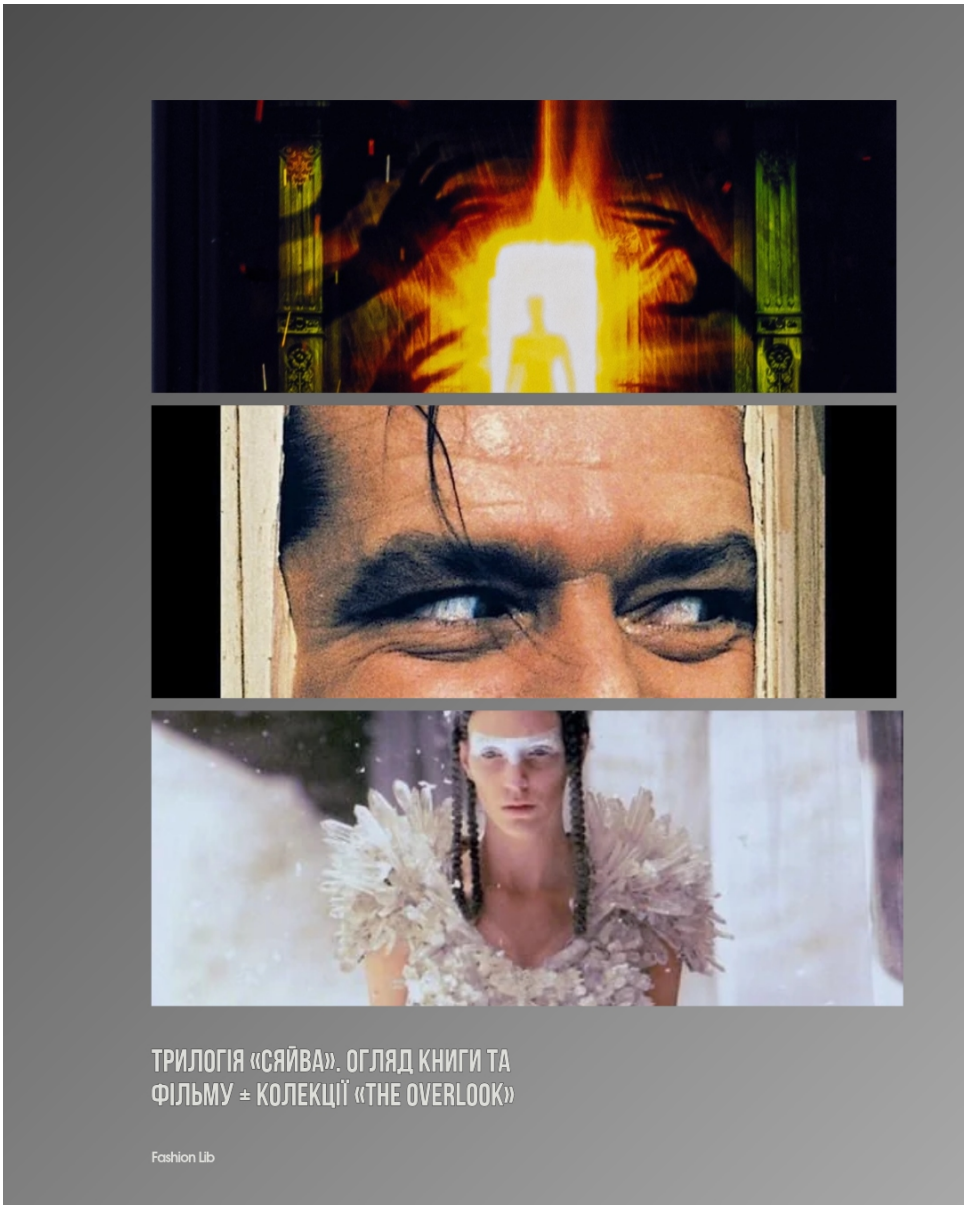

Сьогодні я хочу поговорити про натхнення. Це звично, коли один митець надихається іншим, щоб створити щось своє, так робили всі великі й продовжуватимуть після. Але як ставитись до двох та більше творів, що наче мають повторювати один одного, але натомість вступають у суперечку? Спробуємо дізнатись на прикладі книги «Сяйво» й тих, хто на неї відсилався у власних роботах.

Книга «Сяйво» Стівена Кінга, 1977 рік.

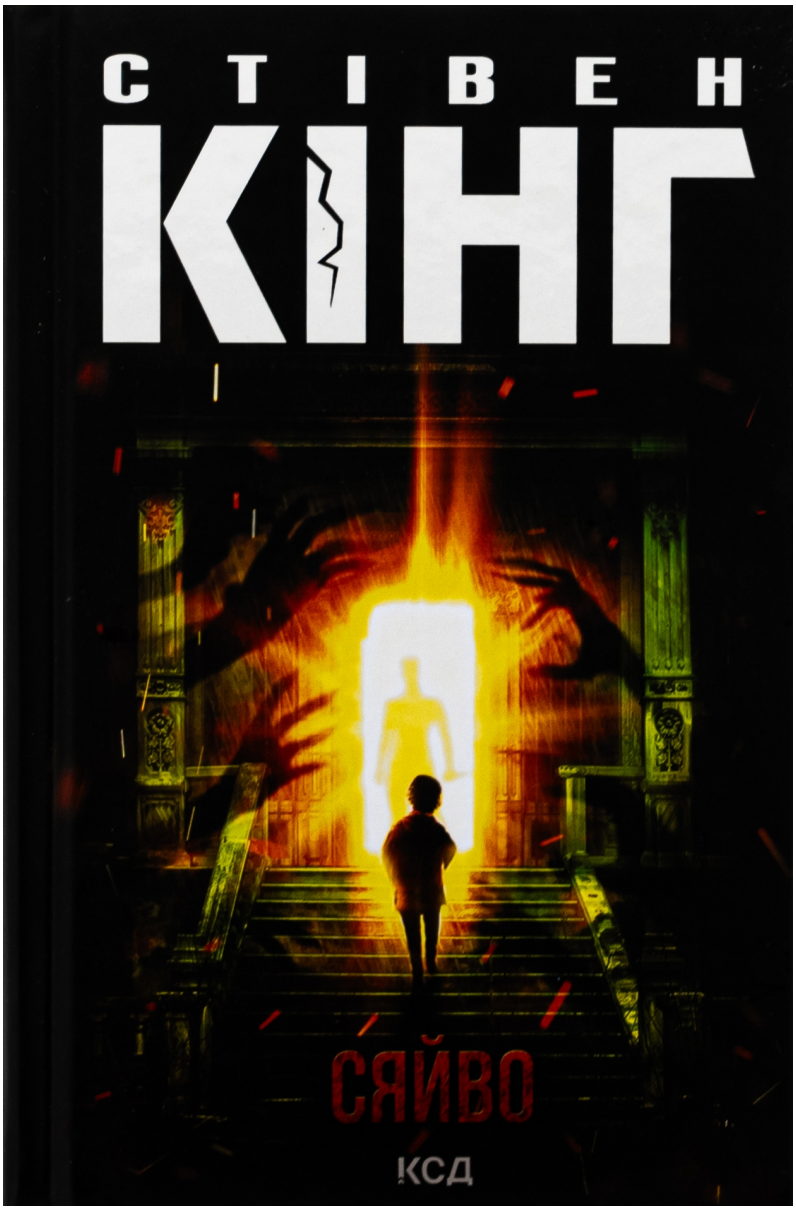

Все починається у 1977 році, коли виходить роман Стівена Кінга «Сяйво». Містична оповідь про чоловіка Джека Торренса, що раніше страждав на алкоголізм і тепер намагається відновити своє нормальне життя. Однак після переїзду з родиною до готелю «Overlook» («Огляд» або «Нагляд» у перекладі) побудованому на кладовищі корінних американців, він піддається впливу загадкових невидимих сил, що населяють місце, від чого поринає у безумство.

Його 5-річний син Денні теж є ключовим персонажем. Хлопчик має екстрасенсорні здібності, які в книзі називають «Сяйвом»: він вміє трохи бачити минуле та читати думки й емоції оточення. Готель підсилює ці особливості, що створює атмосферу тривоги й поглиблює розуміння страхіть, що коряться з батьком.

«Сяйво» вважається одним з найкращих романів Кінга за всю його кар'єру. Книга швидко здобула популярність, критики й читачі хвалили автора за глибокий опис психоемоційного стану персонажів і порушення тем залежностей і боротьби з ними. Вже за 3 роки вийде перша екранізація твору, яку сам Кінг зненавидить.

Фільм «Сяйво» Стенлі Кубрика, 1980 рік.

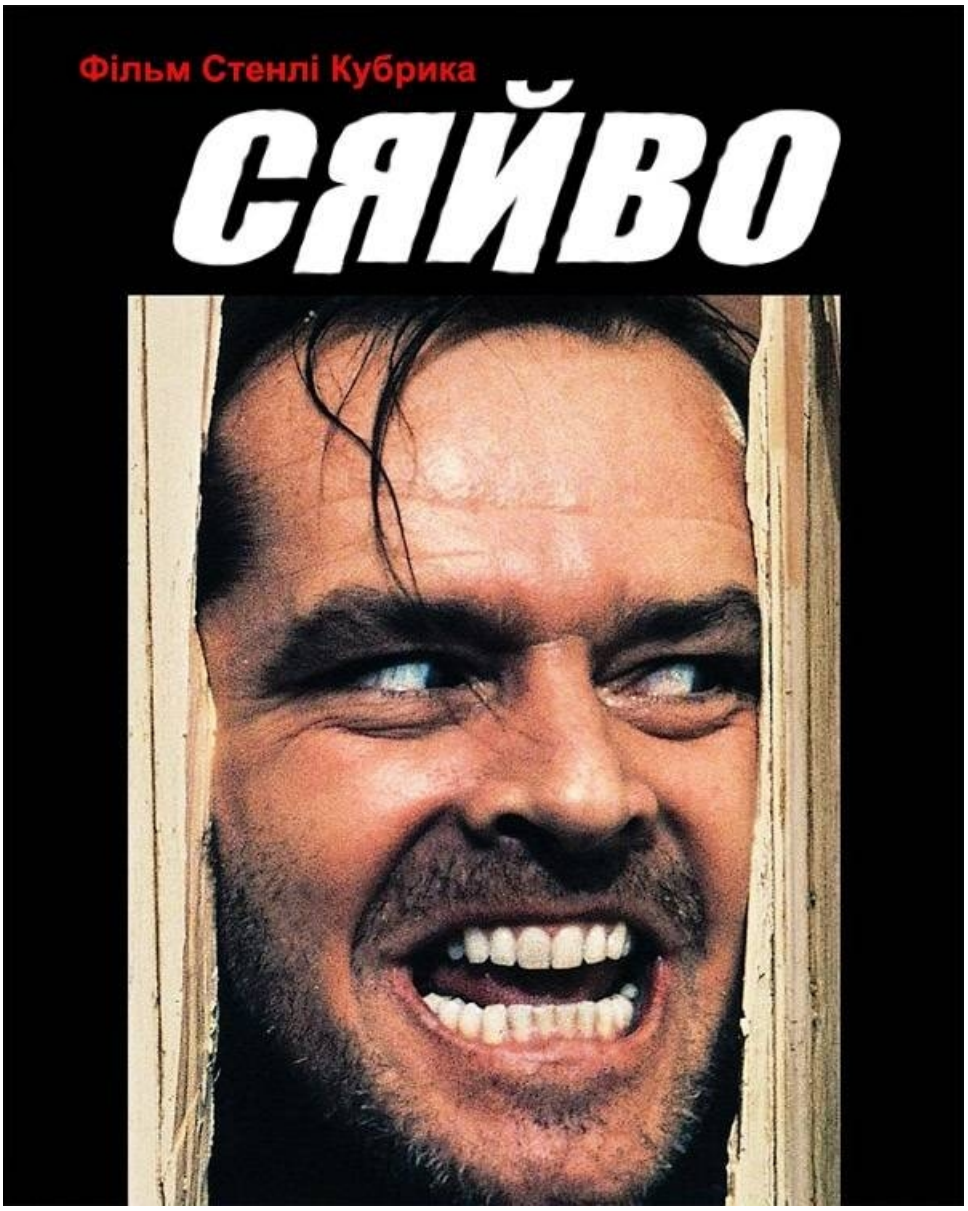

За екранізацію береться Стенлі Кубрик: режисер уже відомий у світі за фільмами «2001: Космічна Одіссея», «Баррі Ліндон» та «Механічний апельсин». Кубрик не збирається сліпо слідувати сюжету, натомість нахабно перекраює його на свій смак, чим викликає осуд з боку критиків і письменника.

У фільмі відсутня передісторія персонажів, їхні думки та будь-яке відчуття провини у Джека Торренса (грає Джек Ніколсон). У цій версії батько — це абсолютний психопат, що не шкодує про вчинки й не прагне стати кращим, а готель — спусковий гачок подій, що все одно колись би трапились.

Лінія паранормальних явищ теж не така яскрава, як у книзі. Тут зло не в уявних духах чи потойбічних силах, а у цілком реальному батьку-алкоголіку з сокирою в руках, від якого рятуються матір з дитиною. Саме така прямолінійність викличе обурення у Кінга, що першочергово хотів зобразити багатошарового героя з усіма добрими й поганими якостями.

> ***В одному інтерв'ю він так сказав про фільм:*** *«Це як гарний, великий "кадилак" без мотора. В ньому можна сидіти, насолоджуватися запахом шкіряної оббивки, тільки поїхати нікуди не можна».*

Зараз до фільму ставляться більш поблажливо та пропонують сприймати його окремо від першоджерела. Завдяки сміливим візуальним рішенням він здобув культовий статус і референси в інших творах, серед яких також буде колекція бренду Alexander McQueen.

Колекція «The Overlook» Александра Макквіна для бренду Alexander McQueen, осінь-зима 1999/2000.

Дизайнер Александр Макквін додає у цей всесвіт те, що було відсутнє і у фільмі, і у книзі — стиль. Героїня Венді Торренс (грає Шеллі Дювалл) у фільмі Кубрика не вдягається конвенційно модно чи трендово, її особистий стиль простіше охарактеризувати словами «яскрава недбалість», що цілком логічно, враховуючи скрутне становище родини. Натомість Макквін для свого бренду створює вишукану й стриману колекцію «The Overlook», повний антипод зображенню людей у фільмі.

Моделі в колекції вдягнені в довгі пальта, вечірні сукні та туфлі на підборах. Через «дикість» образів: велику кількість хутра, шкіри, а також фарби на обличчі, натхненної культурою індіанців, вони не схожі на можливих постояльців готелю, радше на істот із лісу навколо нього. Від їхньої відстороненої поведінки йде мороз по шкірі, і зрештою ти розумієш, що саме так мають виглядати привиди, що зводять з розуму героя Джека Торренса й вбачаються у жахах малому Денні.

Сам Макквін у дитинстві потерпав від фізичного та сексуального насильства з боку родича (чоловіка сестри), мабуть, тому екранізація для нього була ближчою, і саме режисерові він дякуватиме у титрах. Адже він як ніхто розуміє, що інколи злу не потрібні фентезі-причини, щоб просто існувати й отруювати життя інших.

Колекція закінчується ковзанням моделей на льоду під класичну музику та останнім білим образом. Дівчина в алюмінієвій сукні виглядає водночас крихкою і загрозливою та нагадує паморозь на Джеку Торренсу у його фінальній сцені. Показ відбудеться невдовзі після смерті легендарного режисера та завершить собою всю «трилогію» виміру «Сяйва».

Протягом понад 20 років твір Кінга так чи інакше надихатиме різних митців на власні інтерпретації, всі з яких стануть взірцевими у відповідних галузях. Хоча б за це, я вважаю, можна пробачити відходження від книжкового першоджерела. Це важко і неприємно, особливо для самого письменника, однак це розвинуло англомовну культуру набагато ширше, ніж могло зробити будь-яке, навіть найкраще копіювання. Водночас виникає питання: де пролягає ця межа між творчою свободою та грою на популярності першоджерела? Як це було, наприклад, з «Буремним перевалом» 2026-го. Здається, найкращий варіант для усіх задіяних людей і споживачів контенту — мати вибір.

Дякую, що прочитали! Буду вдячна за коментарі, лайки та поширення. Написавши коментар під цією публікацією ви також отримаєте добірку всіх фільмів, якими надихався Макквін при створенні своїх колекцій.

Сесіл Бітон у книжках: 5 праць про видатоного фотографа

Світський лев, дизайнер, та людина, що закарбувала на своїх знімках роскіш й жахи 20-го сторіччя. Роботи Бітона — класика фешн та комерційної фотографії, однак його життя поза творчістю маловідоме широкому загалу. Щоб зазирнутути в особистість, яка стояла за об’єктивом камери — пропоную переглянути наступну добірку книг.

«Книга краси», Сесіл Бітон. Duckworth, 1930 рік.

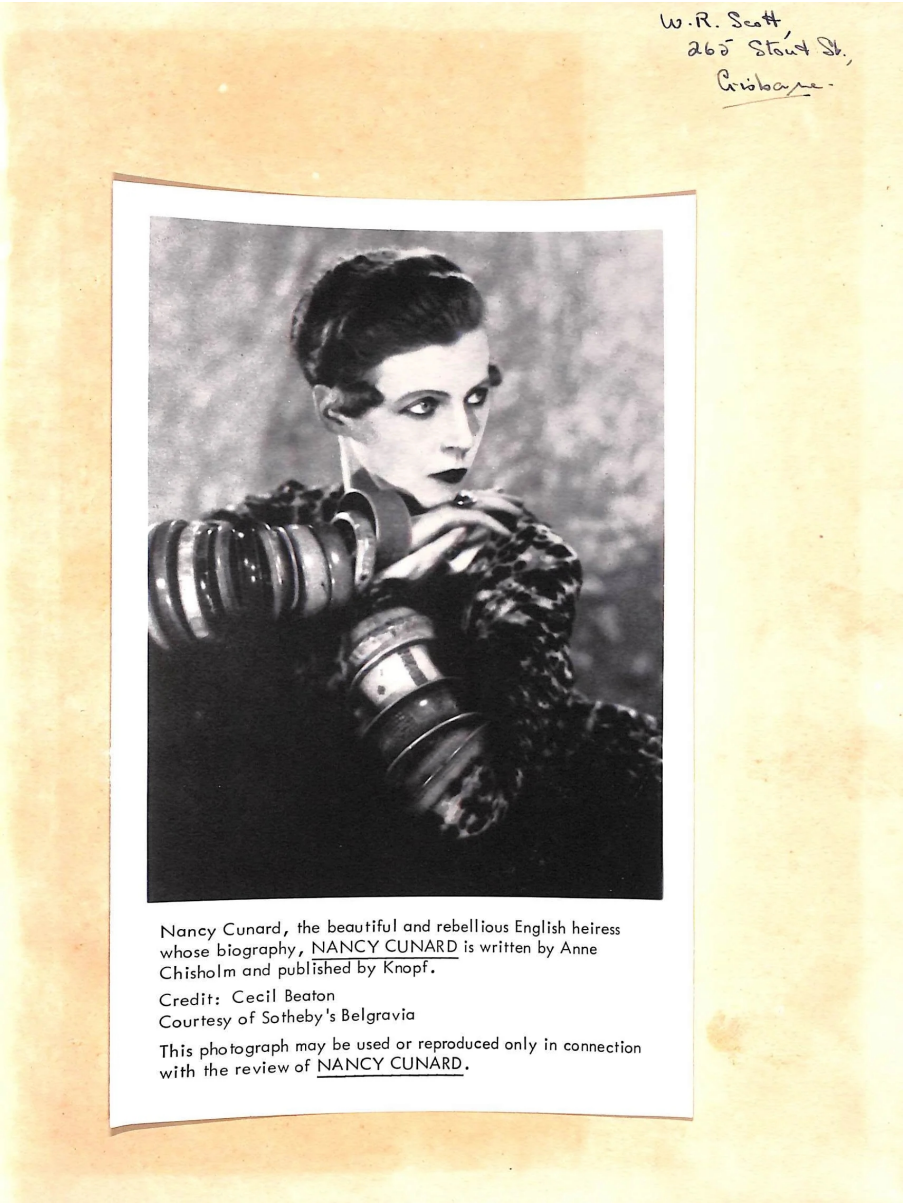

Творчий шлях Сесіла розвивався стрімко й без якихось складнощів. Він народився в 1904, у заможній родині бізнесмена у другому поколінні, ще в школі був відзначений за творчі таланти у співі, мистецтві та письмі та з рештою завдяки зв'язкам й неабиякій харизмі отримав першу роботу у студентські роки, як позаштатний фотограф для Vogue.

Його перша книга — це альбом портретів зроблених на початку кар'єри: коли юнак активно розважався в британських світських колах, потроху будуючи собі репутацію. Кожний розділ несе ім'я тогочасної зірки, з якою Сесіл дружив та вважав достатньо красивою, щоб потрапити на плівку. Зараз книга знаходиться у вільному доступі.

«Нью-йоркські роки», Альберт Дональд та Сесіл Бітон. Skira/Rizzoli, перевидання 2011-го.

В кінці 20-их відбувається перша поїздка Сесіла до Штатів. Там він оселяється в Нью-Йорку та так само легко знаходить спільну мову з місцевими зірками, фотографує їх для портфоліо, водночас продовжуючи співпрацювати з Vogue та Harper's Bazzar. Чоловік неодноразово повертатиметься у місто хмарочосів, де у пізніх роках працюватиме костюмером на Бродвеї та дружитиме з поп іконою мистецтва — Енді Уорхолом.

У книзі Rizzoli зібрані найвидатніші роботи з тих відряджень. Безплатно можна переглянути першу версію книги, в якій збереженні ілюстрації, фото й нотатки з пригод митця у Нью-Йорку.

«Театр війни»1, Марк Голборн та Сесіл Бітон. Random House, 2012 рік.

З початком другої світової Сесіл повертається до Англії й дякуючи особистій рекомендації Кеннета Кларка (англійський мистецтвознавець), отримує роботу в міністерстві інформації. На посаді він робить портрети королівської родини, а також закарбовує наслідки бліцу й інші воєнні злочини. Робота Бітона відіграла значущу роль у тому, щоб впевнити американців вступити у війну на боці союзників.

Фотографії того часу зібрані у цій книзі, разом зі знімками зробленими у відрядженнях до Австралії та Китаю на прохання того ж міністерства інформації.

«Монарші портрети», Клаудія Акотт Вільямс та Сесіл Бітон. Victoria and Albert Museum, 2023 рік.

Стосунки побудовані під час війни зробили своє діло і ще певний час після її закінчення Бітон фотографує Єлизавету другу і її родичів. Зараз плоди цієї співпраці — одні з найвідоміших зображень королівської родини, які продовжують цитуватись істориками й журналістами глянців.

У своєму дослідженні, Клаудія зібрала офіційні та більш неформальні фотографії зроблені Сесілом, що добре демонструють його майстерність показувати характер людей, яких він фотографує.

«Відзеркалення моди», Сесіл Бітон. Rizzoli, превидання 2021-го

У 54-му Сесіл Бітон публікує свою автобіографію-дослідження де одночасно розповідає про яскраве життя й залаштунки модного світу та ділиться особистими думками й спостереженнями щодо змін в мистецтві, які відбулись за роки його кар'єри.

Ця унікальна праця була нещодавно перевидана, її особливість у тому, що дуже рідко коли до нас дістаються критичні праці від самих митців, ще й таких визначних як Бітон.

Дякую, що прочитали! Як завжди вдячна за лайки, коментарі та репости.

1Англомовний термін на позначення місця, де відбвуваються бойові дії у війні.

Переклад статті Harper's Bazaar UK «Норман Гартнелл: за лаштунками створення коронаційної сукні королеви»

Оригінал англійською можна прочитати тут. Авторка тексту: Елла Александр і Норман Гартнелл. Переклад зроблений не в комерційних цілях. Всі права на оригінальний текст належать Harper's Bazaar UK.

З уривку книги дизайнера, дізнаємось про процес створення одного з найвідоміших образів королеви.

Другого червня 1953-го, у віці 25 років, коронували королеву Єлизавету другу. Це була перша подібна подія, яка транслювалася по телебаченню, що дарувало дизайнеру відповідному за сукню нечуваного раніше розголосу. На посаду обрали Нормана Гартенлла, який раніше

створив весільну сукню для королеви. Якщо вбрання на весілля було важливим, то це завдання по справжньому грандіозне — сукня мала стати витвором мистецтва, яке б виходило за межі уявного й точно передало всі королівські наміри.

На створення фінальної версії сукні було витрачено вісім місяців досліджень, дизайну та ручної вишивки складного візерунка. Нелегка робота відкупилась сповна — королеві настільки сподобалась сукня, що вона вдягала її ще шість разів, наприклад на відкриття парламенту в Новій Зеландії та Австралії в 1954.

В 1955 Гартнелл публікує власні мемуари «Срібло та Золото», де розповідає про своє незвичне життя у ролі кравця для королівської родини. Автобіографія включена в серію електронних книг про моду від музею Вікторії та Альберта, (далі V&A) у якій моделі, журналісти глянцю й дизайнери супроводжують читачів за лаштунки таких модних домів як: Balenciaga, Balmain, Chanel, Dior й журналу Harper's Bazaar. Зараз музей опублікував уривки з цих визначних книг у вільному доступі, щоб читачі могли насолодитись ними у себе вдома під час локдауну.

Далі, за дозволом видавництва V&A надаємо скорочений фрагмент з книги «Срібло та золото».

«Одного жовтневого дня, в 1952 році, її величність забажала, щоб я зробив сукню, яку вона вдягне на свою коронацію.

Я ледве можу пригадати, що пробубнів у відповідь. У звичній розмовній манері Королева почала виказувати свої бажання. Її величність потребувала, щоб сукня слідувала мотиву її весільного вбрання і пошита вона мала бути з білого атласу. Все відбувалось майже так само, як п'ять років тому, коли я дороблявостанні "штрихи" на сукні, яку тоді ще принцеса Єлизавета, вдягла на своє весілля з герцогом Единбурзьким.

Коли моя початкова радість стихла, я сів досліджувати історію й традиції які стояли за поняттям "коронаційної сукні". Я відвідав Лондонський музей та Лондонську бібліотеку, де гортав авторитетні фоліанти у своїх пошуках.

Як тільки я зібрав увесь фактаж що зміг, я направився усамітнитися до Віндзорського лісу, де провів багато днів створюючи пробні ескізи. Мій розум заполонили геральдичні та квіткові ідеї, я уявляв лілії, троянди, маргаритки й золоту кукурудзу; я бачив вівтарний покрівець і священний убір; я думав про небо, землю, сонце, місяць, зірки та все божественне, що можна було б вишити на сукні, якій передумовлено стати видатною.

Усього я створив дев'ять відмінних дизайнів, починаючи з найпростішого і поступово удосконалюючи наступні. Мені понад усе подобався останній, але звичайно я не став ділитись своєю думкою з королевою, коли демонстрував малюнки.

Перший який я показав королеві — це дизайн у надпростому стилі з блискучого білого атласу, краї ліфа та спідниці злегка оздоблені вишивкою у класичному грецькому стилі, дещо схожим на той, який носила королева Вікторія.

Другий — сучасний, вузького та обтислого крою, вишитий золотом й облямований чорним та білим візерунком хвостів горностая "Роял-міневрʺ

Третя — сукня з кринолiном з білого атласу й сріблястої органзи, оздобленій срібним мереживом, кристалами й діамантами.

Четверта мала геральдику характерну для Діви Марії, з калами, що каскадом спадали до низу і всередині яких знаходились підвіски-перли.

П'ята цілком можливо вийшла глузливою над звичаями, оскільки я додав кольоровий акцент до дизайну: фіалки на визначення скромності, втілені в аметистах-кабошонах, та троянди з червоного рубіна, що виблискували й переплiталися з хвилястим візерунком пшеничних колосків, оздоблених опалами й топазами. Її величність, однак, заспокоїла мене, сказавши, що колір не є чимось недопустимим.

Шоста, знов таки з білого атласу, мала візерунок розлогих дубових гілок вкритих листям, з вузлуватими жолудями зі срібних ниток, що звисали на маленьких срібних кристалах посеред мерехтливого листя зі золота й міді. Цей дизайн отримав схвальну оцінку.

Сьома — у сміливій манері представила троянду Тюдорів, кожен бутон на фоні білого, склянистого атласу був оздоблений пухкою, золотою органзою, оповитого тінню й петлястою бахромою з золотих кристалів.

Восьмий ескіз, що був логічним продовженням попередніх з трояндою Тюдорів, складався з усіх емблем Великобританії. Отож включав: шотландську розторопшу, ірландський трилисник та нарцис, який як я тоді гадав, був автентичним, національним символом Уельсу. Усі ці квіткові емблеми в білих та срібних відтінках, мали розташуватись у відповідних місцях на видимій стороні спідниці, з додаванням маленьких діамантів та кристалів для точкового мерехтіння.

Її величність погодила емблему ідею, але зауважила, що використання лише білого зі срібним, могло надмірно нагадувати її весільну сукню. Їй сподобались мотиви п'ятого дизайну і вона запропонувала мені взяти кольори на допомогу репрезентації чотирьох гербів.

Я зазначив, що сукня королеви Вікторії була повністю біла, однак її величність вказала, що на момент її коронації в 1838, королеві Вікторії було лише 18 і вона була незаміжньою, коли ж вона сама, старша за віком і є одруженою. Тож обмеження щодо вбрання королеви Вікторії її не стосуються. Потім я намалював копію обраного ескізу і поринув у насолоду, відому всім художникам — додавання малих, різнобарвних мазків пастельних кольорів у чорно-білий малюнок олівцями.

Потім, наступної аудієнції, королева зробила мудре й повновладне зауваження. Що насправді, вона не мала бажання вдягати сукню, що мала емблеми Великобританії й не мала зображень

всіх земель для яких вона також стане королевою.

Опісля я малював та розфарбовував дев'ятий дизайн, що виявилось складнішим ніж я того очікував. Нова концепція мала бути узгодженою, тож мені довелось перемістити емблеми Шотландії, Ірландії й Уельсу на верхню частину спідниці, тим самим зменшуючи простір, який вони займали на атласній основі, що давало більше місця для всіх квітів країн співдружності оформлених в єдину гірлянду, де кожна квітка чи листок спочивали поблизу "материнської" троянди Тюдорів розташованої в центрі.

Одночасно, щоб підтвердити правдивість цих гербів, я знову проконсультувався з люб'язним знавцем, Ґартером — герольдмейстером, в офісі графа-маршала. Він надав мені зразки надиво оздобленої троянди Тюдорів, розторопші й трилисника. І потім я скоїв помилку запитавши про Уельський нарцис.

"Нарцис!", — вигукнув Ґартер. "Ні в якому разі я тобі не дам нарцис. Я покажу справжню емблему Уельсу, тобто ***цибулю-порей****".*

Я погодився, що цибуля-порей є чудовим овочем, повним історичної значущості й безумовної користі для здоров'я, однак вона не відома своєю красою. Чи міг би він натомість дозволити використати більш граційний нарцис?

"Ні, Гартнелле. Цибуля-порей має залишитись", — непохитно відповів Ґартер.

Мій ентузіазм згас, я спрямував до Віндзора відчуваючи глибокий смуток. У світлі сонця, що заходило, виднілись голі дерева, похмуре та сіре озеро й вся місцевість вкрита листопадовим мороком. Я пішов до городу, витягнув цибулю-порей і несподівано згадав про Конкорд Валлійської гвардії. Можливо, все ж таки, я можу з неї щось придумати. З рештою, використовуючи чудові шовкові тканини й прикрасивши її діамантовою "росою", нам вдалось перетворити городину на емблему з мрій Попелюшки, вартісну того, щоб сяяти поруч з розою і мімозою у королівському ансамблі прикрас на сукні королеви.

Перед прийняттям остаточного рішення, примірники задуманих квіткових гербів мали бути надіслані її величності. Підпорядковані мені майстри з вишивки почали відпрацювати ці одинадцять мотивів і ми остаточно вирішили, що найкращий спосіб зобразити всі ці прекрасні квіти — це вишити їх шовком, а також додати коштовні камені, лелітки та бісер: з рештою, така ненависна цибуля-порей виявилась справжнім натхненням.

Для деяких членів команди й мене самого була призначена зустріч у Сандрінґемському палаці. Тож одного, дуже холодного недільного ранку, ми на двох машинах повних людей та суконь поїхали до Норфолка. Окрім готового дев'ятого ескізу та дорогоцінних емблем, ми взяли багату колекцію нових весняних суконь, з яких її величність могла б відібрати образи до туру Австралією, що проходитиме на початку наступного року. Сукні були зібрані незамінною Флоррі, яка на цей раз супроводжувала нашу "костюмерну".

Очікувано, в Сандрінґемі атмосфера інша ніж у Букінгенському чи Віндзорському замку і я добре розумію, чому покоління королівської родини з такою турботою ставляться до цього безладного, вікторіанського, сільського дому та навколишнього його соснового ліска.

Після ланчу ми влаштували найнеформальніший показ, який я коли-небудь робив, оскільки проходив він у великій, старовинній, але все одно милій спальні. Манекенниці входили через

двері, що вели у простору білу вбиральню. Декілька суконь з цього химерного показу обрали за основу гардероба для Австралії.

Потім настала моя черга продемонструвати готовий ескіз і кольорові емблеми королеві. Усі, окрім Ірландського трилисника, який розкритикували за надмірну зеленість, королева залюбки погодила, як оздоблення у моєму дизайні її коронаційної сукні».

©Hardy Amies London Ltd

Дякую за перегляд! Як завжди, вдячна за вподобайки, коментарі та репости.